

Posudek diplomové práce Laury Pacherové:

‘Pindarus Christianus?’ Prudentiova hymnická tvorba

Nejprve zájem autorky a poté i téma této diplomové práce vyšly z literárního semináře Mgr. M. Bažila, PhD. k literatuře pozdní antiky. Kol. Pacherovou zaujalo přirovnávání Prudentia k Pindarovi a – jak konstatuje v úvodu – s naprostou samozřejmostí, ale obvykle bez bližší argumentace, se objevuje porůznu již od 16.stol. Rozhodla se proto, hledat odpověď na otázku, jaké podobnosti, resp. vlastnosti Prudentiových básní se za tímto přirovnáním skrývají.

Předložená diplomová práce ve skrovném rozsahu 67 stran obsahuje všechny požadované náležitosti. Je rozdělena do čtyř hlavních částí, z nichž každá obsahuje dílčí závěry. Výsledky celé práce jsou formulovány v Závěru (s. 61-63). Práce je založena na vlastním pramenném studiu a na studiu sekundární literatury. Celkem se autorka opírá zhruba o 30 speciálních prací, většinou cizojazyčných.

Úvodní kapitola je stručným uvedením do problematiky. Nejprve čteme několik citací, které ukazují, jakým způsobem badatelé používají označení “pindarovský” ve vztahu k Prudentiovi. Domnívám se, že mluvit o tomto přívlastku jako o klišé je nejen nespravedlivé, ale i nesprávné. Při určité hloubce znalostí, jak se ostatně autorka sama v průběhu práce přesvědčila, není to atribut sémanticky vyprázdněný. Dále pak jsou vytyčeny dva hlavní směry zkoumání. Cestu od Pindara k Prudentiovi chce L. Pacherová hledat jednak prostřednictvím tematických a motivických paralel (hlavní je “športová metafora” – s. 9-13, popsána je cesta od Pindarových epiníkií přes NZ a křesťanské autory až k Prudentiovi), jednak paralela “obsahovo-formálna” (“pindarovský hymnus”, s. 14-21). V této druhé části je poukázáno na charakteristické rysy struktury pindarovského epiníkiu. V části 1.2.1 (spájanie epického a lyrického) se diplomandka omezila na jeden příklad a obecnější výklad, uvádí ale zároveň i charakteristiku básní Prudentiových, ačkoli by to mohlo být zařazeno až v kapitole čtvrté.

Rozvržením dalších kapitol si diplomandka obratně vytvořila dobrou síť ke sledování předpokládaných vzájemných vztahů: Pindaros – Horatius (kap. 2.), Horatius – Prudentius (kap. 3.), Pindaros – Prudentius (kap. 4.). V těchto kapitolách sleduje obsahové a formální paralely v dílech jmenovaných autorů, jednak názory badatelů na věrohodnost těchto paralel. Příkladů není

mnoho, ale interpretovány jsou citlivě. Nejlépe si autorka podle mého názoru vedla při porovnávání prvků pindarovského hymnu, jak je vytkla již v 1.kapitole. Je jen škoda, že materiál není uspořádán tak, aby podobnosti či rozdíly u uvedených dvojic autorů více vynikly. Místy jsou poměřovány nikoli ve dvojici, ale v trojici Pindaros – Horatius – Prudentius.

Za nejlepší část práce považuji kap. 4, kde se diplomandka snažila ukázat společné a sémanticky významné motivy a prvky. Bylo by však třeba dát jasně najevo, že diskurz o *virtus* nutně nepředpokládá, že právě tento výraz musíme najít.

Autorka v podstatě dobře – vzhledem k svému hlavnímu cíli – vybírá a cituje názory jednotlivých badatelů, nejčastěji je přebírá jako podporu vlastní argumentace, jen poměrně zřídka lze pozorovat kritickou diskusi. Názory nejsou shrnuty a utříděny, takže není zcela patrné, zda v průběhu více než sta let došlo k nějakým posunům.

Závěrečná kapitola (s. 61-63) podává vcelku přehledné a výstižné shrnutí jednotlivých oddílů práce i celkový pohled na danou problematiku. Názor, že pokud Prudentius znal Pindarovo dílo, tak jen ze zkráceného školního vydání, se mi zdá dost odvážný. Rovněž bych považovala za lepší konstatovat, že na některé otázky nelze s jistotou odpovědět (jak je to např. na str. 19), než přesunout odpověď do obecné roviny.

Detailní připomínky:

Na s. 15 autorka slibuje, že se v následující kapitole bude věnovat přímé recepci Pindara u Prudentia, ale následuje kapitola “Pindaros a Horatius”.

V závěru 2.kap. s. 31 – chybně je uvedeno, že “vplyv Horatia na Pindara je evidentný.”

Na s. 33 mezi podobnostmi v metrické formě je zařazena tříveršová strofa. Toto převzaté Tarrantovo tvrzení by bylo třeba komentovat.

Jemnější interpretaci by zasluhovala Hor. Carm. 1,19 (s. 34).

Jak rozumět této větě v samém závěru (s.63):

Pindaros ako prvý vniesol epický obsah do lyrických metier, Horatius tieto lyrické metrá na epickom základe priniesol do latinčiny a Prudentius im dal kresťanský rozmer.

Křesťanský rozměr Prudentiových básní nelze řadit do formální roviny (s. 63).

V seznamu literatury jsou nepřesnosti: 1. Má být v seznamu literatury uveden Cunningham a Lavarenne?

2. R. Tarrant je citován chybně. Patrně jde o některý z článků obsažených v citovaném kompendiu, ale titul stati není uveden.

Smysl přílohy 7. ?

Diplomandka se věnovala svému úkolu s nepochybným zaujetím a snažila se přinést přesvědčivou odpověď na otázku, kterou si položila v úvodu. Prokázala schopnost vypořádat se s náročnými prameny a vybrala relevantní odbornou literaturu. Je třeba ocenit její znalosti obou klasických jazyků, což bylo pro zvládnutí tohoto úkolu nezbytné. Pravděpodobně malá zkušenost a možná i časová tíseň způsobily, že jednotlivé kroky nejsou komentovány nebo interpretovány podrobněji.

Přes uvedené připomínky lze konstatovat, že diplomové zadání bylo v hlavních rysech splněno a práce může být doporučena k obhajobě.

V Praze 2.9.2010


doc. PhDr. Eva Kutáková, CSc.